

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ПРАВА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ТА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ»**

**для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 193 Геодезія та землеустрій**

Дрогобич-2025

УДК 347(072)
М 54

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт з дисципліни «Законодавство щодо охорони навколишнього середовища та планування територій» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 193 Геодезія та землеустрій [Електронний ресурс] / уклад. О.А. Ганич. – Дрогобич: ДонНТУ, 2025. – 28 с.

Методичні рекомендації містять визначення мети курсової роботи, етапи її виконання, порядок підбору нормативних і наукових джерел та інших матеріалів, структуру і зміст курсової роботи, порядок її оформлення, захист і критерії оцінювання. Пропонується рекомендований перелік тем курсової роботи. Розраховані на студентів денної та заочної форм навчання при написанні курсової роботи з дисципліни «Законодавство щодо охорони навколишнього середовища та планування територій».

Укладач: Ольга ГАНИЧ, к.ю.н., доцент кафедри історії та права

Відповідальний за випуск: Василь ГРУДНИЦЬКИЙ, к.ю.н., зав. кафедри історії та права

Рецензент: Василь ГРУДНИЦЬКИЙ, к.ю.н., зав. кафедри історії та права

Затверджено навчально-методичним відділом ДонНТУ

Протокол № 4 від 25.02.2025р.

Розглянуто на засіданні кафедри історії та права

Протокол № 8 від 13.02.2025р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Етапи виконання курсових робіт.....	5
2. Вибір теми курсової роботи і складання плану.....	6
3. Підбір нормативних і наукових джерел та інших матеріалів.....	7
4. Структура і зміст курсової роботи.....	8
5. Оформлення курсової роботи.....	11
6. Рецензування і захист курсової роботи.....	15
7. Критерії оцінювання курсової роботи.....	16
8. Теми курсових робіт.....	17
Список рекомендованої літератури.....	20
Додатки.....	26

ВСТУП

Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання, а також для напрацювання досвіду роботи з нормативно-правовими актами та науковою літературою.

Курсова робота є самостійним індивідуальним науковим дослідженням студента, яка виконується з певного навчального курсу або окремих його розділів.

Метою написання курсової роботи є:

- поглиблення теоретичних знань, здобутих в процесі вивчення певної навчальної дисципліни;
- формування у студентів необхідних правових і економічних знань щодо законодавства про нерухомість, що невід’ємно пов’язані з їх підготовкою та подальшою професійною діяльністю;
- висвітлення основних положень і результатів наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані факти, виявлені закономірності, зв’язки, тенденції, методика отримання та аналіз фактичного матеріалу, особистий внесок автора у досягнення і реалізацію висновків;
- оволодіння навичками до надання консультацій з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів власників, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;
- формування досвіду самостійної роботи з науковою та іншою юридичною літературою, статистичними даними та матеріалами правозастосовної практики;
- напрацювання досвіду самостійного аналізу положень нормативно-правових актів, що регулює питання власності і нерухомості, виявлення прогалин, колізій та інших проблем законодавства;
- оволодіння навичками порівняльного аналізу законодавства різних країн, положень різних правових інститутів, різноманітних теорій та наукових позицій в доктрині.

1. Етапи виконання курсових робіт

Виконання курсової роботи включає такі етапи:

- ☒ вибір теми;
- ☒ ознайомлення з теоретичними і практичними проблемами, які повинні бути висвітлені в роботі;
- ☒ підбір нормативно-правових та наукових літературних джерел, фактичного матеріалу;
- ☒ складання проекту плану курсової роботи;
- ☒ узгодження плану курсової роботи з науковим керівником;
- ☒ написання та оформлення курсової роботи;
- ☒ передача роботи науковому керівнику для перевірки (для студентів заочної форми навчання - здача роботи на кафедру для перевірки та рецензування);
- ☒ доопрацювання курсової роботи з урахуванням зауважень наукового керівника;
- ☒ попереднє оцінювання курсової роботи науковим керівником та складання висновку по роботі;
- ☒ усний захист курсової роботи студентом комісії .

Кожен студент зобов'язаний зареєструвати обрану тему курсової роботи на кафедрі, яка призначає для кожного студента наукового керівника з числа викладачів. Тематика курсових робіт доводиться до відома студентів на початку семестру.

Графік подання і захисту студентами курсових робіт розробляє і оголошує кафедра.

На кафедрі організовуються консультації для студентів з питань методики написання курсових робіт, порядку подання до захисту, процедури захисту тощо.

Студенти з'являються на індивідуальні консультації до наукового керівника самостійно з власної ініціативи, або за викликом з кафедри.

2. Вибір теми курсової роботи і складання плану

Вибір теми є першим етапом виконання курсової роботи. Студентам надається право вибрати одну з тем, що запропоновані кафедрою з дисципліни, з якої виконується курсова робота.

Орієнтовна тематика курсових робіт розробляється кафедрою та щороку оновлюється. Кафедра рекомендує теми курсових робіт з урахуванням наукових проблем, які вирішує кафедра та котрі є актуальними для сучасного стану розвитку науки в Україні.

Тематику курсових робіт із зазначених дисциплін складають відповідні кафедри згідно з навчальними планами цих дисциплін. У тематиці курсових робіт обов'язково відображаються питання історії науки (законодавства) і роль сучасних, в тому числі вітчизняних, наукових досліджень у розвитку даної галузі науки. За погодженням з кафедрою студент може підготувати курсову роботу за темою, що обрана ним самостійно, якщо вона узгоджується з предметом відповідної навчальної дисципліни.

Тема курсової роботи повинна бути актуальною для відповідної галузі науки, мати практичне значення. При виборі теми рекомендується враховувати власні наукові інтереси, професійну орієнтацію на певний напрям діяльності, наявність достатньої кількості літературних джерел тощо.

Тема курсової роботи обирається студентом самостійно за власним бажанням. Повторення однієї теми у групі заборонено. Формулювання теми курсової роботи можна корегувати за згодою викладача.

Для закріплення теми студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри за встановленим зразком (Додаток 1) з проханням затвердити тему курсової роботи та призначити наукового керівника.

Студенти обирають теми курсових робіт і подають заяву на кафедру протягом 15 днів з моменту оголошення тематики. Кафедра затверджує для кожного студента тему курсових робіт та наукового керівника. Список студентів із зазначенням тем і наукових керівників курсових робіт доводиться до загального відома. Якщо студент у визначені терміни не подав заяву про затвердження йому теми курсової роботи, то кафедра самостійно визначає тему, від якої студент не вправі відступити.

Після затвердження на кафедрі теми курсової роботи студент протягом двох тижнів повинен скласти розгорнутий план курсової роботи, який має охоплювати вузлові питання теми. Формулювання назв розділів та підрозділів має бути чітким, логічним та послідовними. План має включати вступ, 3 розділи (як виняток - 4), які діляться на підрозділи, висновки, список використаних джерел (див. Додаток 2). Не рекомендується переобтяжувати план великою кількістю підрозділів (не більше 3-4 до кожного розділу). Студенти денної та заочної форм навчання обов'язково узгоджують план

курсової роботи з науковим керівником.

Виконання курсової роботи обов'язкове, і є умовою для допуску до іспиту.

В процесі комплексного опрацювання зібраних матеріалів попередній план курсової роботи може коригуватися за погодженням з науковим керівником.

3. Підбір нормативних і наукових джерел та інших матеріалів

Нормативний матеріал, наукову, навчальну та іншу спеціальну літературу за темою курсової роботи студент підбирає самостійно. Консультації з питань бібліографії можна отримати у наукового керівника, в навчально-методичному кабінеті факультету або у відділі інформаційно-технічного забезпечення ДонНТУ.

Підбір нормативно-правового матеріалу має охоплювати акти законодавчого та підзаконного характеру та інші джерела, зокрема, міжнародно-правові акти тощо. Перелік використаних нормативних джерел має включати Конституцію України, кодекси (якщо такі діють у відповідній сфері), закони України, відповідні акти Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів державної влади. Всі нормативно-правові акти використовуються у чинному стані. Застарілі норми чи акти можуть використовуватися у курсовій роботі тільки в порівняльному плані та при описанні історії розвитку проблеми. Робота, котра ґрунтується на положеннях нечинних (застарілих) нормативно-правових актах не може бути допущена до захисту і одержати позитивну оцінку.

Матеріали правозастосовчої практики (аналіз судових рішень, узагальнення судової практики чи практики інших органів тощо) студенти підбирають в архівах (у тому числі електронних) відповідних органів та організацій (з обов'язковим зазначенням джерел), або використовують опубліковані дані з періодичних фахових та інших видань. Рекомендується використовувати матеріали правозастосовчої практики, що публікуються у відповідних розділах таких видань, як журнали: Актуальні проблеми державного управління, Юридичний науковий електронний журнал, Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції, Право і суспільство, Форум права, Право та державне управління, Порівняльно-аналітичне право, Державне управління та місцеве самоврядування, Економіка та держава, Право України, Юридична Україна, Підприємництво, господарство і право, Науковий вісник Ужгородського національного

університету. Серія «Право», Науковий вісник публічного та приватного права, Вісник Конституційного Суду України, Вісник Верховного Суду України, Вісник Вищого господарського суду України, Збірник рішень Верховного суду України, Збірник рішень Вищого господарського суду України; газети: Юридична газета, Юридичний вісник України та ін.

Обов'язковим є використання наукової літератури: монографій та наукових праць, що публікуються в періодичних фахових виданнях. Рекомендується використовувати наукові праці, що опубліковані у згаданих вище журналах, а також у збірниках наукових праць: «Правова держава», «Держава і право» (збірники Інституту держави і права ім. В.М. Корецького), наукові вісники (серії економічної, юридичної та державного управління) вищих навчальних закладів України тощо.

У роботі обов'язково мають бути використані наукові праці останніх 5-ти років видання. Більш ранні роботи також можуть використовуватися в історичному, порівняльному плані або якщо вони містять положення, що є істотними для розкриття даної теми курсової роботи.

Перелік посилань на використану літературу (без повторів) оформлюється в кінці тексту під назвою «Перелік посилань».

4. Структура і зміст курсової роботи

Курсова робота повинна мати чітку й логічну структуру: вступ (2 - 3 стор.), основна частина – 3 (4) розділи (20 - 25 стор.) та висновки (2 - 3 стор.).

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, ступінь її вивчення, визначаються питання, які вимагають вирішення. Актуальність теми передбачає обґрунтування її дослідження з точки зору потреб науки (теорії), практики, законодавства. Слід вказати хто із вчених досліджував обрану тему. Вказуються також мета, завдання і об'єкт, предмет і методологічна основа дослідження, характеризуються джерела одержання інформації.

Слід пам'ятати, що об'єктом дослідження є предметне поле дослідження, частина об'єктивної реальності, що вивчається. Предмет дослідження – це те, що безпосередньо буде досліджено у роботі. Таким чином, предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Мета передбачає те, що слід зробити у ході дослідження. Конкретизація мети дослідження відбувається шляхом окреслення конкретних завдань (від 5 до 10). Виконання завдань дослідження неможливе без ознайомлення з основними джерелами та літературою з теми курсової роботи.

Слід звернути увагу, що методи наукового дослідження вказуються не шляхом їх простого перерахування у вступі курсової роботи, а обов'язковим є демонстрація їх застосування. Наприклад, з допомогою статистичного методу було відстежено динаміку правопорушень у вигляді зловживання владою або службовим становищем; порівняльно-правовий та історичний методи використані при дослідженні зарубіжного і вітчизняного досвіду регулювання концентраційних процесів в економіці, аналізі державного контролю за концентрацією господарюючих суб'єктів.

Основна частина курсової роботи передбачає глибоке й всебічне розкриття самого предмета дослідження. Вона висвітлюється згідно із затвердженим планом (1-3 розділи та їх підрозділи).

У першому розділі бажано розкрити теоретичні, методологічні та історичні положення з обраної теми дослідження; критично розглянути й проаналізувати різні точки зору; висловити своє ставлення до дискусійних питань, дати характеристику об'єкту дослідження; підійти до постановки основних проблемних питань.

Наступні розділи передбачають глибокий аналіз правових норм їх проектів, конкретних фактичних матеріалів, обґрунтування позитивних і негативних тенденцій розвитку з обраної проблеми дослідження, відповідних інститутів держави, права тощо, шляхів вирішення наявних проблем.

У висновках підводяться підсумки дослідження, робляться теоретичні узагальнення; викладаються практичні рекомендації щодо розвитку певного правового (державного) інституту, вдосконалення законодавства, юридичної практики, організації діяльності державного службовця та державної служби в цілому тощо.

Додатки оформлюються у разі необхідності для того, щоб не перевантажувати основний текст курсової роботи великою кількістю ілюстративного матеріалу. Це можуть бути таблиці, варіанти різноманітних нормативних документів, пропозицій до законодавства, у т.ч. до локальних нормативно-правових актів, приклади рішень

судів та адміністративних органів, приклади договорів та інших документів. Обсяг додатків не обмежується.

Робота виконується українською або російською мовою, у науковому стилі. Не слід використовувати публіцистичних чи побутових термінів, спрощених чи не прийнятих у науці висловів.

Слід також уникати в роботі зарозумілих висловів, викладати свої думки чітко, якісно, логічно, поступово, не припускаючись повторів і помилок, уважно стежити за тим, щоб у роботі не було суперечностей між окремими її положеннями.

Економічні, юридичні та інші терміни і категорії мають бути застосовані коректно, відповідно до їх нормативного чи іншого загальноприйнятого значення.

Власна позиція автора у кожному випадку має бути належно аргументована.

Наукові джерела слід використовувати творчо. Запозичення чужих думок без посилання на автора і просте переписування не дозволяється.

Думки науковців та інших фахівців рекомендується відображати шляхом переказу думки. Пряме цитування в роботі чужих думок у великій кількості є недоцільним. Не допускається пряме цитування з іномовних джерел. Поряд з чужою думкою слід навести власну позицію стосовно конкретного питання з відповідною аргументацією.

Найбільш важливі висновки та пропозиції автора належить відобразити у висновках.

5. Оформлення курсової роботи

Загальний обсяг курсової роботи становить 30-35 стандартних сторінок машинописного або комп'ютерного тексту, або 35-40 сторінок рукописного тексту, не враховуючи списку літератури і додатків.

При оформленні курсової, необхідно дотримуватись встановлених вимог. Робота має бути надрукована за допомогою загальноприйнятих технічних засобів – а саме комп'ютера, на одному боці білого аркушу паперу формату А4 (297х210 мм.). Машинописний текст оформляється шрифтом Times New Roman №14, з інтервалом 1,5 (до 30 рядків на сторінці).

Кожна сторінка тексту (друкованого чи рукописного) обмежується полями: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Відстань між заголовком і текстом має бути 15-20 мм. Кожний розділ курсової роботи слід починати з нової

сторінки. Заголовки розділів друкуються симетрично, прописними літерами; заголовки підрозділів друкуються з абзацу без переносів. Розділи повинні мати порядкову нумерацію і позначатися арабськими цифрами з крапкою в кінці (1.; 2.; 3.); нумерація підрозділів має включати вказівку на розділ (1.1.; 1.2.; 2.1.; 2.2...).

Нумерація сторінок у роботі проставляється наскрізна, включаючи список літератури та додатки, і починається з титульного листа, на якому номер не вказується. Нумери сторінок зазначаються у правому верхньому кутку.

Додатки оформляють як продовження курсової роботи після списку літератури. Кожний додаток слід починати з нової сторінки, у правому верхньому кутку зазначати слово «Додаток». Якщо в роботі більше одного додатку, їх нумерують послідовно арабськими цифрами (без знака «№»). Кожен додаток повинен мати заголовок.

Кожна таблиця супроводжується порядковим номером. На всі цитати, таблиці, схеми, малюнки, графіки тощо в тексті мають бути посилання.

У роботі розміщують послідовно: титульний лист за встановленою формою (Додаток 3); зміст (де слід вказати початкову сторінку кожного розділу), який повинен обов'язково відповідати заголовкам, що зазначені в роботі; вступ, розділи роботи, висновки, список використаних джерел, додатки.

Актуальність дослідження має міститись у **вступі** курсової роботи. Актуальність – це затребуваність вивчення і вирішення проблеми теорії або практики діяльності судів України, суддів, судового апарату, при здійсненні судочинства при позовному, наказному або окремому провадженні, в судах всіх інстанцій.

Обґрунтування актуальності дослідження – це пояснення необхідності вивчення цієї теми і проведення дослідження в процесі загального пізнання.

Обґрунтування актуальності теми дослідження є основною вимогою до будь-якої дослідницької роботи.

Актуальність теми обумовлена наступними чинниками:

- заповнення яких-небудь пробілів в науці;
- подальший розвиток проблеми в сучасних умовах;
- власна точка зору в питанні, по якому немає єдиної думки;
- узагальнення накопиченого досвіду;
- підсумовування і просування знань з основного питання;
- постановка нових проблем з метою привертання уваги громадськості.

Дуже корисним для обґрунтування актуальності є наведення статистичних даних, приклади правозастосовної практики та недоліки правового регулювання діяльності судових чи правоохоронних органів.

Актуальність повинна займати не більше 1 – 1,5 аркуша роботи.

Виклад основного матеріалу. Необхідно провести аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв’язання порушеної проблеми цивільного процесуального права, виокремити невирішені раніше частини загальної проблеми, яким присвячено курсову роботу (стисло, критично та у певній логічній послідовності необхідно проаналізувати основні положення останніх досліджень і публікацій, що безпосередньо стосуються порушеної проблеми)

Необхідно висловити основну ідею роботи (мету), яка має суттєво відрізнятися від сучасних уявлень про проблему, доповнювати чи поглиблювати уже відомі підходи.

Необхідно висвітлити: основні положення і результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані факти, виявлені закономірності, зв’язки, тенденції, методику отримання та аналіз фактичного матеріалу, особистий внесок автора у досягнення і реалізацію висновків.

Можна роботу ділити на розділи (зазвичай три). Кожному розділу давати окрему, уточнювальну назву. В розділах також можна виокремлювати підрозділи. Ця вимога не є обов’язковою.

Висновки – найбільш важливі результати дослідження, які містять наукову новизну і мають теоретичне та (або) практичне значення).

Висновки повинні мати форму синтезу накопиченої в частині викладення основного матеріалу роботи наукової інформації, тобто послідовний, чіткий, логічний виклад отриманих автором особисто відповідно до поставленої мети найбільш важливих результатів дослідження, що мають теоретичне та (або) практичне значення. Висновки повинні займати 2-4 аркуші.

На останній сторінці курсової роботи студент ставить свій підпис і дату її виконання. В кінці роботи підшивається сторінка для висновку по роботі (додаток № 4).

До списку використаних джерел включаються лише ті літературні та інші джерела, які були студентом використані під час виконання курсової роботи, і на які є посилання в тексті роботи. Це можуть бути нормативно-правові акти різної

юридичної сили, наукова, навчально-методична, спеціальна література, видана українською, російською або іншими мовами, статті у наукових та загальних журналах, газетах, інструктивні матеріали підприємств, установ, організацій та ін.

Оформлення літератури повинно проводитися на основі вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Оформлення літератури не за державними стандартами або з невірним застосуванням державних стандартів не припускається.

Для нормативно-правових актів: наводиться назва акту, дата його прийняття, видання офіційного оприлюднення тексту, рік, номер, статті (сторінки).

Можна навести зразки оформлення окремих нормативно-правових актів – кодексів, законів, підзаконних актів:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. (дата звернення: 25.10.2022).

2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 черв. 1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>. (дата звернення: 20.11.2022).

Як виняток, можуть застосовуватися вимоги попереднього державного стандарту. Приклад оформлення навчальної літератури за цим державним стандартом наведено у Переліку джерел рекомендованої навчальної літератури. При описі нормативно-правових актів обов'язково повинно робитися посилання на офіційне джерело їх опублікування.

Перелік використаних джерел подається упорядку згадування у тексті курсової роботи або за алфавітом.

У посиланнях на наукові статті, що опубліковані у збірниках наукових праць, періодичних виданнях тощо обов'язково зазначається прізвище автора та назва праці, назва видання, рік, номер випуску, сторінки, на яких розміщено дану працю.

Список використаних джерел вміщує перелік нормативно-правових актів, правозастосовчої практики та наукових літературних джерел, що були використані при підготовці та написанні роботи.

Використання нечинних нормативно-правових актів у роботі допускається виключно у порівняльному плані з відміткою про припинення їх чинності у тексті роботи та списку використаних джерел.

Список використаних джерел подається відповідно до загальних вимог та правил. У тексті виноски позначаються квадратними дужками із вказівкою в них порядкового номера джерела за списком та через кому – номера сторінки (сторінок), наприклад: [2, с. 291]. Інший спосіб оформлення переліку посилань (використаної літератури) не допускається. Рекомендується використання публікацій в періодичних фахових (юридичних) виданнях, юридичні монографії, автореферати дисертацій і дисертації вчених-юристів. Обов'язково зазначаються законодавчі та підзаконні акти.

Детальніше щодо оформлення переліку посилань за ДСТУ 8302:2015: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennypyskuvykorystanyhdzherel.pdf>

6. Рецензування і захист курсової роботи

Курсові роботи студентів денної та заочної форм навчання перевіряються науковими керівниками. Роботи студентів заочної форми навчання передаються кафедрою для перевірки рецензентами. За результатами перевірки викладач складає письмовий висновок по роботі, в якому зазначаються позитивні сторони й недоліки роботи. Зокрема оцінюються:

- ступінь розкриття теми (повно чи неповно); вихід за межі предмету теми (тема курсової роботи передбачає розкриття одних питань, а фактично розкриваються інші);
- системність викладення матеріалу;
- уміння студента аналізувати матеріал, виділяти головне, логічно мислити, робити висновки і аргументувати їх;
- вдалість поєднання теорії з матеріалами юридичної практики;
- методика використання матеріалів з літературних джерел;
- дотримання методичних рекомендацій щодо оформлення роботи тощо.

При позитивній оцінці робота допускається до захисту. Якщо робота написана з порушенням вимог, її повертають студентові для доопрацювання. До такої роботи обов'язково додається висновок із зазначенням цих недоліків.

У висновку по курсовій роботі визначається відповідність курсової роботи встановленим вимогам та рекомендована оцінка.

У встановлений кафедрою термін курсова робота разом із висновком подається на кафедру.

Дату й час усного захисту курсової роботи визначає кафедра. Захист відбувається на засіданні комісії кафедри. Під час захисту роботи студент повинен розкрити актуальність, основні положення теми, виявити ґрунтовні знання теоретичних і практичних аспектів проблеми, знання новітньої літератури з предмету дослідження, вміння обґрунтувати свої думки та пропозиції, а також відповісти на поставлені запитання.

У разі, якщо курсова робота виконана і здана студентом на кафедру, однак він не з'явився на усний захист, попереднє оцінювання курсової роботи не враховується і підсумкова оцінка за таку роботу виставляється "0" балів.

За результатами захисту курсової роботи студент одержує остаточну оцінку за

стобальною шкалою відповідно до наведених нижче критеріїв.

Стобальна система переводиться в традиційну чотирибальну систему та систему оцінювання знань за ECTS за встановленою шкалою. Усі дані щодо підсумкової оцінки за курсову роботу відображаються в екзаменаційній відомості; оцінка за чотирибальною шкалою заноситься до залікової книжки студента.

7. Критерії оцінювання курсової роботи

Підсумкова оцінка за курсову роботу виставляється в межах 100-бальної системи за наведеними нижче критеріями.

Оцінка за виконання курсової роботи за шкалами ECTS і національною виставляється на підставі сумарної кількості балів, які набрав студент відповідно до таблиці «Шкала оцінювання: національна та ECTS».

Приклад розподілу балів, які отримують студенти за виконання курсової роботи (проекту)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 20	до 20	до 60	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8. Теми курсових робіт

1. Завдання законодавства про охорону навколишнього природного середовища.
2. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища.
3. Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища.
4. Закони України у системі джерел екологічного права
5. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела екологічного права
6. Поняття управління природокористуванням і охороною довкілля
7. Система і компетенція органів управління природокористуванням і охороною довкілля
30. Поняття, функції та складові економіко-правового механізму природокористування та охорони довкілля
31. Фонди охорони навколишнього природного середовища
32. Природоресурсові податки і збори: їх види та форми справляння
33. Екологічний податок: сутність, суб'єкти та об'єкти
34. Поняття та підстави юридичної відповідальності за екологічні правопорушення
35. Особливості юридичної відповідальності в екологічному законодавстві
36. Види юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства
37. Земля як об'єкт еколого-правових відносин
38. Правові основи землекористування в Україні
39. Правова охорона земель та ґрунтів
40. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства
41. Води як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони
42. Правове регулювання використання вод
43. Правові заходи щодо охорони вод
44. Юридична відповідальність за порушення водного законодавства
45. Державний фонд надр як об'єкт правової охорони та використання
46. Правове регулювання використання надр
47. Правове регулювання основних видів використання надр
48. Юридична відповідальність за порушення законодавства про охорону та використання надр

49. Рослинний світ як об'єкт правової охорони та використання
50. Правове забезпечення використання рослинного світу
51. Правова охорона рослинного світу
52. Особливості правового регулювання використання та охорони зелених насаджень в населених пунктах
53. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ
54. Загальна характеристика права лісокористування
55. Правове регулювання використання лісових ресурсів
56. Підстави виникнення та припинення користування лісами
57. Правові заходи щодо відтворення, охорони та захисту лісів
58. Юридична відповідальність за порушення лісового законодавства
59. Тваринний світ як об'єкт правової охорони, відтворення і використання
60. Суб'єкти, види і підстави права використання та охорони тваринного світу
61. Правове регулювання полювання і мисливського господарства
62. Правове регулювання рибальства і рибного господарства
63. Правова охорона тваринного світу. Червона книга України
64. Відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання та відтворення тваринного світу
65. Поняття, суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки
66. Види екологічної безпеки
67. Правові заходи щодо забезпечення вимог екологічної безпеки
68. Юридична відповідальність за правопорушення в галузі забезпечення екологічної безпеки
69. Поняття надзвичайних екологічних ситуацій, їх ознаки та класифікація
70. Поняття і правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій
71. Правові заходи щодо забезпечення захисту населення та територій, запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних екологічних ситуацій
72. Поняття та класифікація відходів як об'єкта правового регулювання
73. Правовий режим поводження з відходами
74. Законодавство Європейського Союзу в галузі поводження з відходами
75. Юридична відповідальність за порушення законодавства України про відходи
76. Атмосферне повітря як об'єкт правової охорони

- 77. Система правових заходів щодо охорони атмосферного повітря
- 78. Юридична відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря
- 79. Поняття та складові екологічної мережі України
- 80. Загальна характеристика складових структурних елементів екологічної мережі України
- 81. Природно-заповідний фонд України: поняття, склад і загальна характеристика
- 82. Правовий режим використання та охорони територій і об'єктів природно-заповідного фонду України
- 83. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства про природно-заповідний фонд
- 84. Правова охорона курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18; № 19-20; № 21-22. – Ст. 144.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
4. Земельний кодекс України : Закон України від 25 жовт. 2001 р. № 2768–III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 46. – Ст. 2038.
5. Кодекс України про надра: Закон України від 27 лип. 1994 р. № 132/9–4ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 36. – Ст. 340.
6. Податковий кодекс України: Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14; № 15–16; № 17. – Ст.112.
7. Лісовий кодекс України: Закон України від 21 січ. 1994 р. № 3852–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 17. – Ст. 99.
8. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст.131.
9. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень [Електронний ресурс]: Закон України від 01 лип. 2004 р. № 1952-IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>. – (дата звернення: 11.12.2022).
10. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 черв. 1991 р. №1264-XII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>. – (дата звернення: 11.12.2022).
11. Про екологічну мережу України: Закон України від 24 черв. 2004 р. 1864-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 45. – Ст. 502.
12. Про природно–заповідний фонд України: Закон України від 16 черв. 1992р. № 2456–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34. – Ст. 502.
13. Про оренду землі : Закон України від 06 жовтня 1998 р. № 161-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46-47. – Ст. 280.
14. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 трав. 1997 р.

№ 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

15. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв): Закон України від 05 черв. 2003 р. №899–IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 38. – Ст. 314.

16. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 черв. 2003 р. № 963–IV// Офіційний вісник України. – 2003. – № 29. – Ст. 1432.

17. Про охорону земель: Закон України від 19 черв. 2003 р. № 962–IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 29. – Ст. 1431.

18. Про землеустрій: Закон України від 22 трав. 2003 р. № 858–IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 25. – Ст. 1178.

19. Про державний земельний кадастр: Закон України від 07 лип. 2011 р. № 3613–VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 60. – Ст. 2405.

20. Про іпотеку: Закон України від 05 черв. 2003 р. № 898I–V // Офіційний вісник України. – 2003. – № 28. – Ст. 1362.

21. Про розмежування земель державної і комунальної власності: Закон України від 05 лют. 2004 р. № 1457–IV // Офіційний вісник України. – 2004. – № 28 (Ч. 1). – Ст. 1849.

22. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень : Закон України від 01 лип. 2004 р. № 1952I–V // Офіційний вісник України. – 2004. – № 30. – Ст. 1993.

23. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України Закон від 17 лют. 2011р. № 3038–VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 34 – Ст. 343.

24. Про благоустрій населених пунктів : Закон України від 06 вер. 2005 р. №2807I–V // Офіційний вісник України. – 2005. – № 40. – Ст. 2528.

25. Про основи містобудування : Закон України від 16 лист. 1992 р. № 2781–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 52. – Ст. 683.

26. Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 07 лют. 2002 р. № 3059–III // Офіційний вісник України. – 2002. – № 10. – Ст. 466.

27. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб:

Закон України від 17 лист. 2009 р. N 1559–VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010 р. – № 1. – Ст. 2.

28. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: Закон України від 29 лист. 2001 р. 2866I–II // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10. – Ст. 78.

29. Про курорти : Закон України від 05 жовт. 2000 р. № 1908–III // Офіційний вісник України. – 2000. – № 44. – Ст. 1884.

30. Про захист конституційних прав на землю: Закон України від 20 січ. 2005 р. №2375–IV // Офіційний вісник України. – 2005. – № 4. – Ст. 195.

31. Питання видачі державних актів на право власності на земельну ділянку: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.05.2009 р №744 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 56. – Ст. 1958.

32. Про додаткові заходи щодо безоплатних оформлення та видачі громадянам України державних актів на право власності на земельні ділянки: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2009 р № 1112 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 82. – Ст. 2770.

33. Про затвердження Порядку зміни цільового призначення земель, які перебувають у власності громадян або юридичних осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.квіт. 2002 р. за № 502 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 15. – Ст. 818.

34. Про затвердження порядку користування землями водного фонду: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 трав. 1996 р. за № 502 // Зібрання постанов Уряду України. – 1996. – № 11. – Ст. 326.

35. Про порядок визначення та відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квіт.1993 р. за №284 із змінами і допов. від 14 січ. 2000 р. за № 21–2004–п // Зібрання постанов Уряду України. – 1993. – № 10. – Ст. 193.

Навчальна та наукова література

Основна:

1. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні: кол. моногр. / відп. ред. Т.Є.

Харитонов, І. І. Каракаш. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2018. 722 с.

2. Екологічне право України. Загальна частина: підручник / М.В. Краснова, Ю. А. Краснова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 191 с.

3. Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини: підручник / Краснова М.В., Краснова Ю.А. Київ: НУБіП України. 2023. 278 с.

4. Коваленко Ю. Л. Конспект лекцій з курсу «Природоохоронне законодавство та екологічне право» для студентів 4 курсу денної та 3 курсу заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.040106 – Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування (фахове спрямування «Екологія та охорона навколишнього середовища», «Екологічна безпека») / Ю. Л. Коваленко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 108 с.

5. Кулинич П.Ф. Земельна реформа в Україні: правові проблеми: монографія. Київ: Норма права, 2021. 308 с.

6. Маленко Я.В., Ворошилова Н.В., Кобрюшко О.О., Перерва В.В. Загальна екологія: навчальний посібник. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 231 с.

7. Науково-практичний коментар Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»: законодавство: метод. матеріали / [Н.С. Кузнєцова, П.Ф. Кулініч, Р.А. Майданик та ін.; упоряд. Л. В. Єфіменко, за заг. ред. О. В. Лавринович], Держ. реєстрац. служба України. – К.: Юрінком Інтер, 2013. 467 с.

8. Статівка, О.О. Правове забезпечення природно-заповідного фонду як складового елемента національної екологічної мережі: монографія / О.О. Статівка; [наук. ред. А.П. Гетьман]. – Харків : Право, 2018. – 250 с.

9. Природне навколишнє середовище та здоров'я людини: Навчальний посібник / За загальною редакцією проф. С.В.Пилипенко Полтава: 2021. 242 с.

10. Проблеми реалізації та шляхи удосконалення інституту права власності та інших речових прав: монографія / [В.К. Антошкіна та ін.]; за заг. ред. В. К. Антошкіної. – Київ: Талком, 2018. – 208 с.: табл.

Допоміжна:

1. Дроваль О.М. Правовий режим земель водного фонду України. Дис. канд. юрид. наук.: 12.00.06. Харків, 2016.

2. Барц, Я.Є. Проблеми державної реєстрації речових прав на нерухоме майно в

правовому регулюванні сучасного майнового обігу / Я.Є. Барц // Бюлетень міністерства юстиції України. 2012. № 1. С. 92-97.

3. Гулак О.В. Теоретико-методологічні засади адміністративно-правового забезпечення пожежної безпеки в лісах України: Дис...докт. юрид. наук: 12.00.07 / Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2020. 586 с.

4. Земельна реформа 2021. Регулювання купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення. Поточні завдання і перспективи реформування земельних правовідносин. Правове забезпечення, коментарі, аналітика / Петков С.В., Журавльов Д.В., Дрозд О.Ю., Дрозд В.Г. Київ: ЦУЛ, 2021. 336 с.

5. Короєд, С. Відступлення права власника на витребування нерухомого майна із чужого незаконного володіння (цесія віндикаційної вимоги) / С. Короєд // Підприємництво, господарство і право. №3. 2021. С. 37-42.

6. Кухарєв, Р. Сутність права на обов'язкову частку у спадщині у спадковому праві України / Р. Кухарєв // Підприємництво, господарство і право. 2021. №2 С. 11-15.

7. Малишева Н. Природоохоронне право України у контексті глобалізаційних викликів / Н. Малишева, О. Ковтун. // Часопис Київського університету права. 2021. № 1. С. 234-239.

8. Мироненко, В. Права володіння, користування і розпорядження власністю за цивільним законодавством / В. Мироненко // Підприємництво, господарство і право. 2019 .№1 С. 28-33.

9. Спасибо-Фатєєва, І. Значення державної реєстрації для набуття права власності на нерухомість / І. Спасибо-Фатєєва // Право України. 2017. № 10. С. 21-25.

Завідувачу кафедри історії та права

к.ю.н., доц.

Грудницькому В.М.

студента 1 курсу (гр. ГКЗм-22)

денної форми навчання

Іваненко Марії Іванівни

З а я в а

Прошу затвердити мені тему курсової роботи з дисципліни «Законодавство щодо охорони навколишнього середовища та планування територій» «Земельний сервітут» (№ теми за переліком – 19).

Науковий керівник: Ганич Ольга Анатоліївна – доц., к.ю.н., доцент кафедри історії та права.

Дата

Підпис студента

ПІБ студента.

Дата

Підпис керівника

ПІБ керівника.

З Р А З О К

Приклад розгорнутого плану (змісту) курсової роботи за темою *"Земельний сервітут"*

<u>Вступ</u>	3
1. <u>Загальна характеристика права земельного сервітуту</u>	5
1.1. Право сервітуту за римським правом.....	5
1.2. Поняття та види земельного сервітуту в Україні.....	10
1.3. Правове регулювання земельного сервітуту в країнах ЄС.....	15
2. <u>Правове регулювання самовільного заняття земельних ділянок</u>	22
3. <u>Проблеми регулювання права земельного сервітуту</u>	31
3.1. Виникнення права сервітуту.....	31
3.2. Припинення права земельного сервітуту.....	36
3.3. Відповідальність за порушення права земельного сервітуту.....	39
<u>Висновки</u>	45
<u>Список використаних джерел</u>	47
<u>Додатки</u>	50

З Р А З О К

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра історії та права**

**Курсова робота
з дисципліни «Законодавство щодо охорони навколишнього середовища та
планування територій»
на тему: *«Земельний сервітут»***

Виконав:
студент 1 курсу, групи ГКЗм-22
гірничого факультету
денної форми навчання
Іваненко М.І.

Науковий керівник:
Ганич О.А., доц., к.ю.н.
доцент кафедри ІтаП

Рецензія
на курсову роботу
студента (студентки) _____
з дисципліни: _____
за темою: _____

Основні дані про курсову роботу:

Відповідність структури роботи предмету дослідження _____

Ступінь розкриття теми _____

Ступінь опрацювання нормативно-правових джерел, навчальної та наукової літератури _____
Позитивні досягнення в роботі: _____

Основні зауваження по роботі: _____

Загальний висновок:
Курсова робота за змістом та оформленням _____

вказати відповідність встановленим вимогам

Кількість балів за попереднім оцінюванням роботи відповідно до встановлених критеріїв (зміст, оформлення тощо) _____
за 100-бальною шкалою, не більше 80 балів (до усного захисту)

Кількість балів, одержаних за усний захист роботи _____
(до 20 балів)

Підсумкова оцінка за роботу _____ / _____ / _____
за 100-бальною шкалою/ традиційною /та шкалою ECTS

_____ посада викладача (рецензента, наукового керівника)

_____ підпис

_____ Прізвище І.Б.

_____ посада викладача, котрий проводив усний захист

_____ підпис

_____ Прізвище І.Б.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА
ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ»

для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 193 Геодезія та землеустрій

Укладач: Ганич Ольга Анатоліївна